

NYELVTANI SZERKEZETEK ÉS SZÓKINCS

1. Nyelvtani szerkezetek

VIZSGASZINTEK	
Középszint B1:	Emelt szint B2:
<p>A vizsgázó</p> <ul style="list-style-type: none">- megérti és helyesen használja az egyszerű szerkezeteket szóban és írásban,- ismerős helyzetekben elfogadható nyelvhelyességgel kommunikál,- az esetleg előforduló hibák és az érezhető anyanyelvi hatás ellenére érthetően fejezi ki gondolatait, kommunikációs szándékait.	<p>A vizsgázó</p> <ul style="list-style-type: none">- változatos szerkezeteket is megért és használ szóban és írásban,- viszonylag nagy biztonsággal használja a nyelvtani szerkezeteket, és közben nem követ el rendszerszerű hibát,- szükség esetén mondanivalóját képes önállóan helyesbíteni, pontosítani,- árnyaltan fejezi ki kommunikációs szándékait.

A következő táblázat a nyelvtani követelményeket tartalmazza, és a könnyebb kezelhetőség érdekében a lovári leíró nyelvtan kategóriái alapján készült.

A nyelvtani ismeretek alapvető szerepet játszanak mind a receptív, mind a produktív készségekben. A *receptív* készségek között felsorolt nyelvtani szerkezetek előfordulhatnak az olvasott vagy hallott szöveg értését mérő feladatokban, de ezekre a nyelvhelyességi vizsgarész nem kérdez rá!

A *produktív* ismeretek közé sorolt nyelvtani szerkezetekre lehet feladatot készíteni a Nyelvhelyesség vizsgarészben.

A mellékelt lista tájékoztató jellegű, nem teljes, így például nem szerepel az *al*, *ol*, *il/ij*, *ol/oj* végű igék ragozása stb.

Középszint

Nyelvtani szerkezet	Példa
Személyes névmások létigével (jelen, múlt, jövő)	Me sim/som. Me simas/somas. Me avo. Kmd.
Határozott névelők	O baro shavo. E uchi shej. Le lashe shave/sheja.
Határozott névelők függő esetben lévő főnevek előtt	Le bare shaves. La bara phenya. Le bare shaven/phenyan.
Melléknevek (egyalakú, kétalakú, háromalakú)	O shukar shavo. E <i>shukar</i> shej Le <i>shukar</i> shave/sheja. O lungo drom. E <i>lungo</i> ratyi. Le <i>lungi/lunzhi</i> droma/ratya. O cino shavo. E <i>cini</i> shej. Le <i>cine</i> shave/sheja.
Melléknevek függő esetben lévő főnevek előtt	Shukare (a, e) shavesa. Lungone (a, e) dromesa. Cine (a, e) phralesa. Kdm.
A melléknévek fokozása	O baro kher. O majbaro kher. O legmajbaro kher.
Melléknévből határozó	Zurales kamavtu. Shukares nachilas o dyes.
Személyesnévmások birtokos esete	Muro shavo Muri shej. Mure shave/sheja. Kmd.
Személyesnévmások birtokos esete függő esetben lévő főnevek előtt	Mure shaves. Mura phenya. Mure shaven/shejan. Kmd.
A birtokos névmások állítmány kiegészítőként	O khuro muro-j.

Elöljáró szavak	ande, pe, tela, anda, pala, angla.kmd.
Tagadás, Igenlés	Mishto san? Nichi , me chi sim/som mishto. Rom san? Ova/va , me rom sim/som.
Határozatlan névelők	Jekh/ekh shavo/shej.
Főnevek (hímnem-nőnem, egyes és többes szám)	O shavo zhal andej shkola. Le shave zhan andej shkola. O rom phurilas. Le rom/roma phurile. E romnyi shukar si. Le romnya naj khere. E raca gelas po paji. Le raci xale sogodi. E pheny sityol po univerzitetu. Le phenya khelen ando abav/bijav.
Idegen eredetű főnevek (hímnem, egyes és többes szám)	O nyamo avel amende. Le nyamura khere si.
Főnevek megszólító esete	Dale , an manro! Shave/Muro shavo , av kathe!
A létige, mint az összetett (névszói) állítmány igei része (partikula)	O rom khere si. O rom khere- j . E shej shukar si. E shej shukar- i .
Tárgyeset	Le shaves dikhlem ando foro. Le shaven ingrav manca ando teatro. La romnya dikhav ando tevevo. Le romny an akhardem mande.
Személyes névmások tárgyesete	man/ma,tut/tu, les,les/ la,la, amen/ame, tumen/tume, len/le
Eszközhatározó eset	Le shaves a maladyilem ando gav. Le shaven ca gelem ando mozivo. La romny asa kerdem butyi. Le romny anca kiradam o xabe.
Személyes névmások eszközhatározó esete	manca, tusa, lesa/lasa, amenca, tumenca, lenca
Helyhatározó eset	Le shavest e si o paketo. Le shavend e zhal e dej. La romny ate gelas te mangel manro. La romnyand e si o chachipe.
Személyes névmások helyhatározó esete	mande, tute, leste/late, amende, tumende, lende
Távolítóeset	Le shavest ar kindem o vurdon. Le shavend ar sityilem te khelav. La romny atar manglas e ginadyi. Le romnyand ar ingerdam o thud.
Személyes névmások távolító esete	mandar, tutar, lestar/latar, amendar, tumendar, lendar

Részeshatározóeset	Le shaves ke dav muri kalca. Le shaveng e kindas guglipe. La romnyak e ingerdas luludyi. Le romnyang e lungo sas o drom.
Személyes névmások részeshatározó esete	mange, tuke, leske/lake, amenge, tumenge, lenge
Birtokos eset 1.	Le shaves ko (i,e) vurdon lasho si. Le shaveng o (i,e) dad si kathe. La romnyak o (i,e) dikhlo shukar si. Le romyang o (i,e) pushipe lasho sas.
Tulajdonító szerkezet	Si le zhukeles paji. Si le murshen vurdon. Si la romnya coxa. Si le zhuvlyan papuchi.
Tulajdonító szerkezet névmásokkal (jelen, múlt)	sima, situ, siles/sila, siame, situme, sile/silen Sima love. Sasma love.
Tulajdonító szerkezet tagadása (jelen, múlt)	najma, najtu, najles/najla, najame, najtume, najle/najlen Najma love Nasma love.
Tőszámnevek	jekh,duj,trin,shtar,panzh,shov,efta,oxto inja,desh, kmd. Me desh bershengo(i) sim/som.
Sorszámnevek	angluno(i), dujto, trito, shtarto, panzhto, shovto, eftato, oxtoto, injato, deshto, kmd. Me o angluno shavo simas/somas.
Határozatlan számnevek	But zhene si ande shkola. Cerra manusha si ando kher.
Kijelentő mód jelen idejű igeragozás	Me kerav butyi. Tu keres Voj kerel Ame keras Tume keren Von keren Me kerav maseski zumi.
Kijelentő mód múlt idejű igeragozás	Me kerdem/kerdom Tu kerdan Voj kerdas Ame kerdam Tume kerde/kerdine Von kerde/kerdine Me kerdem/kerdom muri butyi.

Kijelentő mód jövő idejű igeragozás	Me kero Tu keresa Voj kerela Ame kerasa Tume kerena Von kerena Me kero muri khereski butyi.
Főnévi igenevek	Me kamav te zhav te sovav. Kmd.
Igekötők	Andre zhal. Avri ginavel. Kethane perel. Palpale del. Kmd.
Visszaható igék	Me khelav ma Tu khelest u Voj khelel pe Ame khelas ame Tume khelent ume Von khelen pe
Kérdőszavak	Kon? Kas? Kasa? Kaste? Kastar? Kaske? Kasko (i,e)? Sosa? Sode? Kattyi? Sodito? Kaj? Kana? Kmd.
Kötőszavak	thaj/haj/taj, ba/de, hoj, vaj, atunchi, vi, kmd.
Felszólító mód	Av andre! Aven andre!

Rendhagyó felszólító mód	Puter o vudar! Putren o vudar!
Mutató névmások	kado, kadi, kmd. Kado shavo phutyardo si.
Határozatlan névmás	varikon, varikas, varikasko(i,e) varikasa, varikaste, varikastar, kmd. Me kamav varikas/varekas .
Általános névmás	khonyik, khonyikas, khonyikasko(i,e), khonyikaske, khonyikasa, khonyikaste, khonyikastar, kmd. Khonyik chi pinzharel man.
Visszaható névmások	pes, pesa, peste, pestar, peske, pesko(i,e) pen, penca, pende, pendar, penge, pengo(i,e) E shej pestar gelas andej shkola. O shavo penge ingerdas khere o thud.
Hasonlító szerkezetek	Tyiri pheny majshukar si sar muri.

Emeltszint

Nyelvtani szerkezet	Példa
Birtokos eset 2.	Le shaveske (a, e) dades. Le shavenge (a, e) amalen. La romnyake (a, e) lashe shaven. Le romnyange (a, e) phure dikhlenca. Kmd.
Feltételes mód jelen idejű ragozása	Me keros Tu keresas Voj kerelas Ame kerasas Tume kerenas Von kerenas Me keros muro kher aba te avnasma dosta love.
Feltételes mód múlt idejű ragozása	Me kerdemas/kerdomas Tu kerdanas Voj kerdasas Ame kerdamas Tume kerdesas/kerdinesas Von kerdesas/kerdinesas Me kerdemas/kerdomas maseski zumi.
A melléknevek önálló ragozása	Kamav la sha. Sava? La kala.
Műveltető	Muri dej keradas mange o chaso.
Állapothatározó	E romnyi khere pashlyol/pashol nasvali.
Szenvedő szerkezet	Mura datar keradyilas.

2. Szókincs

VIZSGASZINTEK	
Középszint B1	Emelt szint B2
<p>A vizsgázó</p> <ul style="list-style-type: none">- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy kommunikálni tudjon a legtöbb olyan témában, amely összefügg saját mindennapi életével,- jól tudja alkalmazni alapvető szókincsét, noha még előfordulhatnak nagyobb hibák,- a bonyolultabb gondolatokhoz, témákhoz nem mindig találja meg a legmegfelelőbb kifejezőeszközt.	<p>A vizsgázó</p> <ul style="list-style-type: none">- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy kommunikálni tudjon változatos helyzetekben, illetve elvont témákról- a változatos nyelvi, lexikai elemek közül általában ki tudja választani a kommunikációs célnak legmegfelelőbbet; szükség esetén néha körülírást alkalmaz,- kisebb lexikai pontatlanságai nem gátolják a kommunikációt.

A vizsga szókincsének alapjául a mai lovári köznyelv szolgál. Speciális tájnyelvi szavak, csoportnyelvi szavak és szakszavak produktív ismerete nem követelménye a vizsgának, azonban más dialektusban előforduló kifejezések – a vizsgázó használatában –, természetesen elfogadhatóak. Speciális tájnyelvi, csoportnyelvi típusú szavak kizárólag olyan szövegekben fordulhatnak elő, amelyek ismerete nem előfeltétele az adott szöveg megértésének.